Motion

1977/78:1334

av Rolf Hagel och Alf Lövenborg om tolkservice till invandrare

Ca 10 % av Sveriges befolkning är invandrare. En stor del av dem saknar vad som kan kallas fungerande svenskkunskaper. Enligt invandrarutredningens intervjuundersökning (SOU 1971:51) beräknas att ungefär tre fjärdedelar av de vuxna invandrarna vid invandringen saknar kunskaper i svenska som motsvarar dem som kan förvärvas genom 240 timmars grundutbildning i svenska – alltså mycket elementära kunskaper. (Den resterande fjärdedelen består av danskar, norrmän och finlandssvenskar.) Språksvårigheter är ett avgörande hinder för många invandrare att ta del av information och klara av kontakter med myndigheterna och i arbetslivet.

En förutsättning för saklig handläggning av invandrares ärenden hos myndighet är att invandraren kan kommunicera med myndigheten i fråga. Föratt garantera invandrarens rättstrygghet är det nödvändigt att hans rätt att hos myndighet i sin sak använda sitt modersmål tryggas i lag. Initiativet till att använda tolk ligger i dag hos myndighet, eftersom förvaltningslagen stadgar att när myndighet har att göra med person som ej förstår svenska språket eller är allvarligt hörsel- eller talskadad får myndighet vid behov anlita tolk. Det är härvid myndigheten som avgör när tolkbehov föreligger. Vid utformningen av den begärda lagstiftningen är det angeläget att föreskriva att det är invandrarens egen uppfattning om sin förmåga att uttrycka sig på svenska som skall vara avgörande för frågan. I detta lagstiftningssammanhang bör gällande författningsföreskrifter om behörighetskrav på tolk som kan anlitas överses.

När nu viss tolkutbildning och samhällelig prövning av tolkar har inrättats synes det motiverat att i den begärda lagstiftningen också lagstadga att myndigheten skall i första hand anlita godkänd tolk.

Minst lika viktigt som det är att stärka invandrarnas ställning i umgänget med offentliga myndigheter är det att deras situation i arbetslivet förbättras. Därför bör också införas lagstadgad rätt för invandrare att få biträde av tolk i förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare. I detta sammanhang är det viktigt att riksdagen uttalar att det förutsätts att avtalsparterna överenskommer om att i första hand godkända tolkar skall anlitas.

Under hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning till tryggande av invandrares rätt att hos myndighet använda sitt modersmål, i enlighet med vad som i motionen anförts,
2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lagstiftning till tryggande av invandrares rätt till tolk i förhållandet mellan

arbetsgivare och arbetstagare,

3. att riksdagen uttalar att riksdagen förutsätter att i förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare i första hand godkända tolkar skall anlitas,
4. att riksdagen uttalar att alla statliga och landstings- och kommunala myndigheter skall anlita godkända tolkar samt att staten anslår medel för att anställa sådana.

Stockholm den 25 januari 1978

ROLF HAGEL (apk) ALF LÖVENBORG (apk)